

MARC PASTOR

“Viure en el passat és una presó”

Marc Pastor es torna a capbussar en el gènere d'aventures amb una història tenyida de ciència-ficció i intriga. Per primera vegada, l'escriptor construeix una protagonista femenina: una noia adoptada que marxa a treballar en un complex privat d'unes illes de la Polinèsia Francesa

a

llegim

46-47

- Entrevista a Tina Vallès, premi Anagrama de novel·la
- Ressenya d'“El mar, el mar”, d'Iris Murdoch

48-49

- Es reedita ‘Camí de sirga’, de Jesús Moncada
- ‘L'especulació immobiliària’ segons Italo Calvino

◆◆◆◆◆ Núria Juanico

FARISHTA
MARC PASTOR
AMSTERDAM /
CATEDRAL
466 PÀG. / 20,90 €

La Farishta és la primera protagonista femenina de Marc Pastor i viu en el passat, però encara no ho sap. La seva història pren forma d'espiral i arrenca sota l'aparència d'una aventura juvenil a la Polinèsia Francesa. Com un trenca-closques amb un bon grapat de peces amagades, *Farishta* es desfà gradualment del teló paradisiac i deixa entreveure els seus veritables engranatges. Viatges en el temps, plans maquiavèlics i empresonaments disfressats d'exotisme embolcallen una novel·la moguda per la recerca de la pròpia identitat i els efectes de poder modificar el destí.

“Fins ara sempre partia de la base que compartia la masculinitat amb el protagonista. Escriure des del punt de vista d'una dona ha sigut un salt molt bèstia”, admet Pastor. El repte de l'escriptor no ha consistit només a construir un personatge principal femení, sinó també a relatar la història des del punt de vista d'una noia de 18 anys el 1993. La base narrativa de *Farishta* és el diari que ella mateixa escriu des que decideix marxar de París per anar a treballar a les illes Clarke, un complex privat on fan vida sis famílies riques que, suposadament, volen educar els seus fills lluny de la civilització. Allà, la noia s'enamorarà del Manse, un dels treballadors del

complex, i en paral·lel anirà destacant les intencions reals dels habitants de les illes.

A través del dietari de la Farishta, Pastor dosifica la informació perquè el lector “tingui una visió distorsionada de la realitat”. Una amalgama d'informes, analítiques, mapes i il·lustracions es combinen amb les explicacions de la protagonista i permeten “incorporar una altra perspectiva a la història, de manera que el lector va un pas per davant i això augmenta la tensió de la novel·la”, assenyala l'escriptor,

**“VIATJAR EN EL TEMPS ÉS
GAIREBÉ COM SER DÉU.
POTS MANIPULAR LES
PERSONES COM VULGUIS”**

que reconeix que l'estructura narrativa de *Farishta* és semblant a la de les seves novel·les anteriors. “Primer creo un món versemblant perquè el lector s'hi senti còmode i, quan tot sembla tranquil, comencen a aparèixer els girs”, diu. Un dels sacsejos inicials de la trama té relació amb el fet que la Farishta sigui una noia afganesa adoptada per una parella russa. Pastor destaca que la protagonista “perd els pares dues vegades” i, per tant, és algú

que no sap d'on ve i que té llacunes sobre la seva infantesa. De fet, un dels temes de base de la novel·la es deriva de l'experiència de Pastor com a pare adoptiu i de les seves vivències durant aquest procés. “L'adopció sempre s'explica des de la perspectiva dels pares, i no dels fills”, lamenta l'autor.

Un paradís inquietant

L'atmosfera de les illes Clarke és una barreja de paisatges impol·luts, propis d'un catàleg turístic, però impregnats d'un tel·lur d'artificialitat. En aquest entorn, la inquietud de la Farishta va *in crescendo* a mesura que topa amb esdeveniments estranys que transporten la novel·la fins al terreny de la ciència-ficció. Amb el mite de Sísif i l'etern retorn al cap, Pastor juga amb la possibilitat d'anar enrere en el temps i de crear històries infinites en funció de les accions dels seus personatges. “Poder viatjar en el temps és gairebé com ser Déu. Pots manipular les persones com vulguis. I quan ets Déu, els homes t'acaben important poc. T'acabes regint per uns principis molt volubles”, reflexiona.

Aquests salts temporals funcionen a partir d'unes regles perquè la història no perdi coherència. Entre aquestes normes n'hi ha una que predestina els personatges: al món de *Farishta* tothom té assignada la

MARC ROVIRA

data de la seva mort, que és invariable i reforça la idea de presó, que és recurrent a la novel·la.

Pastor va escollir el 1993 per ubicar el relat de la *Farishta* perquè va ser l'època de la seva adolescència, però també perquè va suposar l'últim moment abans de la globalització d'internet. Per a la protagonista, marxar a les illes Clarke significa "aïllar-se absolutament del món". Ara bé, quan pren consciència que certes persones coneixen el seu futur, aquest aïllament es converteix en una condemna a cadena perpètua. "Viure en el passat és una presó. A la *Farishta* li anul·len tot el seu entorn, de manera que deixa d'existir", subratlla l'escriptor, que defineix l'estada a les illes Clarke com "un paradís on, per viure-hi, cal pagar un preu molt alt".

Quan la violència va per dins

A diferència de les novel·les anteriors, *Farishta* no té cap vincle amb Catalunya. La Rússia de finals del segle XX, en canvi, hi és molt present, com també l'Afganistan i França com a escenaris secundaris. D'aquesta manera, Pastor pretén esquivar les etiquetes literàries. "No vull que l'univers compartit de les meves novel·les sigui catalanocèntric", afirma l'escriptor, que admet que aquesta decisió l'ha condicionat alhora de construir la protagonista,

perquè "no podia dir expressions nostrades ni fer jocs de paraules catalans". Un altre dels elements que allunyen *Farishta* de les novel·les anteriors de Pastor és l'absència de violència física, que és un tret distintiu de títols com *Bioko* i *La mala dona*. En aquesta ocasió, l'escriptor ha ideat "una heroïna sense armes" que es veu sotmesa a un altre tipus de violència, la psicològica.

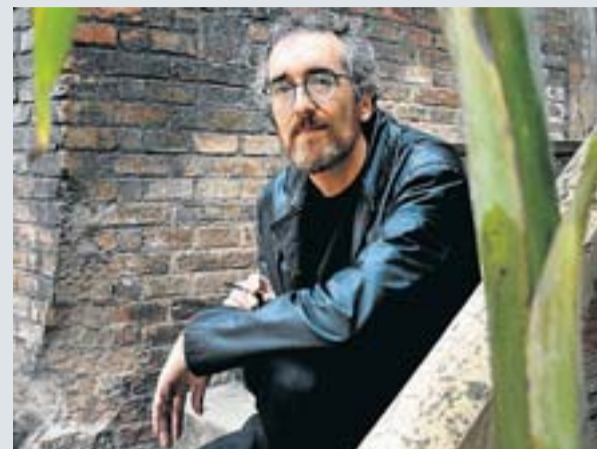
Tot i això, *Farishta* està connectada amb la resta d'obres de Pastor mitjançant detalls subtils. Per exemple, l'autor hi fa aparèixer un rellotge amb un escorpí que "va passant d'una novel·la a l'altra com una constant". També hi ha frases que es repeteixen i personatges, com Douglas Moriarty, que ja havien tret el cap en altres títols. Al nucli d'aquesta xarxa de fils que enllaça les obres de l'escriptor hi ha els viatges temporals. Pastor indica que la possibilitat de fer anar el temps endavant i enrere l'ajuda "a cohesionar les novel·les i a dotar-les de transversalitat". Després d'una trilogia centrada en les seves obsessions infantils (formada per *La mala dona*, *Montecristo* i *L'any de la plaga*), ara l'autor treballa en una segona saga amb les illes com a escenari comú. *Bioko* va encetar aquesta trilogia, que segueix amb *Farishta* i culminarà amb un *western* modern a Madagascar. ♦

MÉS LITERATURA QUE EXPLORA ALTRES REALITATS

Sergi Puertas: "Només veus de què estan fets els personatges quan els enfrontes a experiències límit"

Sergi Puertas utilitza un telèfon mòbil sense internet però no renega de la tecnologia. Als seus contes, de fet, els aparells més innovadors juguen un paper pertorbador que trastoca la quotidianitat. Disfresses fusionades al cos, sistemes de drenatge de records per elaborar telenovel·les i televisions que parlen directament als espectadors transformen una societat més o menys semblant a la nostra en una sèrie d'universos paral·lels que prenen forma al recull de relats *Estabulario* (Impedimenta, 2017).

Com un científic de laboratori, l'escriptor imagina mares devotes, amigues xerrameques i joves drogoaddictes i introdueix en el seu dia a dia elements aliens per veure com reaccionen davant de situacions anòmales. "Només veus de què estan fets els personatges quan els enfrontes a experiències límit. Els components tecnològics permeten que la carta dramàtica sigui molt més forta", explica Puertas, que subratlla que "el rerefons dels relats sempre és el factor humà". Amb J.G. Ballard i David Cronenberg com a referents, Puertas enllaça realisme i ciència-ficció en esce-

MARTA CALVO ORTEGA

ESTABULARIO
SERGI PUERTAS
IMPEDIMENTA
256 PÀG. / 20,95 €

naris de precarietat, angoixes laborals i presons psicològiques on també ressonen les distopies de la sèrie *Black mirror*.

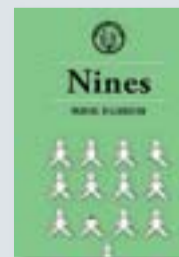
La narrativa de Puertas no tan sols explora les reaccions dels personatges en moments extrems, sinó que també experimenta amb diferents veus i registres. "No vull que els contes siguin iguals, m'agrada provar nous formats", diu l'autor. Si bé cada història té la seva estructura i el seu món particular, totes comparteixen els finals amargs, la visió apocalíptica de la tecnologia i una tendència al catastrofisme.

Muriel Villanueva: "Quan he recorregut tota la realitat, salto a la fantasia"

PERE TORDERA

Les nines de Muriel Villanueva són guardianes de secrets. Cadascuna d'elles representa una finestra oberta a un fragment de la intimitat de l'escriptora, que es deixa endur per l'autoficció al recull de relats *Nines* (Males Herbes). La realitat amb tocs de fantasia que ja va guiar el llibre anterior de Villanueva, *El parèntesi esquerre*, treu el cap en els 13 contes de *Nines*, que es publicarà el 13 de març. Com en aquella obra, l'escriptora tenyeix les històries d'un component màgic que eixampla els límits de la realitat. "No és una opció estètica

NINES
MURIEL VILLANUEVA
MALES HERBES
185 PÀG. / 15 €

sinó una necessitat comunicativa. Quan he recorregut tota la realitat, salto a la fantasia", explica Villanueva.

Les seves nines creixen, parlen i s'arrossegueuen per extreure conflictes soterrats en les existències dels protagonistes. La maternitat, els avortaments, l'homosexualitat, els abusos i la feminitat travessen els relats de l'autora, que va escriure'ls entre el 2013 i el 2016, amb la publicació d'*El parèntesi esquerre* entremig. Els seus personatges viuen accidents d'avió, es retroben amb el passat i s'enfronten a les pors en un parc d'atraccions en una sèrie d'experiències que fan emergir les esquerdes emocionals més profundes. "Els contes em serveixen per tancar alguns temes, com ara la relació amb la meva mare i la meva bisexualitat", assenyala. La narrativa de Villanueva està farcida de metàfores i imatges poètiques que ajuden l'autora "a explicar el subtext sense perdre significació". Un dels contes del recull, *Nina de paper*, prendrà forma de curtmetratge i estarà protagonitzat per Jordi Cadellans i Roser Bundó.